

دوست

دوست _ دوست، چیمهن دوست. نهگه بارسا بیلله دوست.

بىر نان تاپساق تەڭ يەيمىز. سوقۇشماستىن چوڭ بولىمىز.

ئامال يوق

بالام - بالام، كۆتى پوق، ئېرتاي دېسەم لاتا يوق. لاتا دېگەن ئۆگزىدە، چىقاي دېسەم شوتا يوق شوتا دېگەن دەرەختە،

كېسەي دېسەم پالتا يوق. يالتا دېگەن بازاردا، ئالاي دېسەم پۇلۇم يوق. پۇلۇم دېگەن ساندۇقتا، ئاچاي دېسەم ئاچقۇچ يوق. ئاچقۇچ ئاكام ئۆلۈپتۇ، خۇمدان بېشىغا كۆمۈپتۇ. يىغلايدىغان ئادىمى يوق، ئۆزى قوپۇپ يىغلايتۇ. _ ۋاي بېلىم، ۋاي بېلىم، قارىياغاچتىكى قار يېلىم.

قۇلۇلە

قۇلۇلە ـ قۇلۇلە، بېشىڭنى چىقىرە. يامغۇردا ئۆمىلە، ئاپتاپتا تۈگۈلە.

ئاپئاق

كىمنىڭ قولى ئاپئاق؟ مېنىڭ قولۇم ئاپئاق. قولنى يۇيدۇم ئۈچ ۋاخ، ئىشەنمىسەڭ قاراپ باق.

تاپتاپ چىقتى

ئاپتاپ چىقتى ئالەمگە،
يۈگۈرۈپ باردىم ھەدەمگە.
— ھەدە ـ ھەدە، توقاچ بەر،
— قېنى بېرىپ ئوتۇن تەر.
ئوتۇن تەردىم بىر قۇچاق،
توقاچ ياقتۇق بىر ئوچاق.
ھەدەم شېكەر، ماي سالغاچ،
مەدەم شېكەر، ماي سالغاچ،

قارا _ قارا قۇشلارىم

_ قارا _ قارا قۇشلارىم،
ئارقاڭدىكى نېمىلەرىڭ؟
_ ئۇششاق _ ئۇششاق بالىلارىم،
_ ماڭا بىرنى بەرسەڭچۇ؟
_ كۈچۈڭ يەتسە ئالساڭچۇ!
_ كۈچۈم نەگە كېتىپتۇ؟

- ئالا تاغقا كېتىپتۇ،
- كېتىپتىمۇ كېتىپتۇ،
- ئالا تاغدا نېمە بار؟
ئۆردەك بىلەن غاز بار.
- يەنىچۇ؟
- ئۆردەك بىلەن غازلارنى

- ئۆردەك بىلەن غازلارنىڭ، ئوينايدىغان سازى بار. ساز ئىچىدە سۈپسۈزۈك، سۇغا تولغان كۆلى بار.

تەتە مونچاق

تهته مونچاق، قولىدا قورچاق. قولىدا قورچاق بوينىدا مونچاق.

مبنىڭ ئاكام

ئاق كەپتەرمۇ موللاقچى، كۆك كەپتەرمۇ موللاقچى. مېنىڭ ئاكام چاقچاقچى، ھەربىيلىككە بارماقچى. ههربىيلىككه بارغاندا، قولىغا قورال ئالماقچى. قارا نىيەت دۈشمەننىڭ، بېشىغا چېنەپ سالماقچى. مېدال ئېسىپ مەيدىسىگە، ئۆيگە يېنىپ كەلگەندە، ئېتىزلىققا بارماقچى، راسا ئىشلەپ ئېتىزغا، مول موسؤلني فالماقچي، مماليجيد كالبه السهيديده مرچقالهای هیمیال هالمقاله

ئوقۇيمەن

ئوقۇيمەنۇ ئوقۇيمەن، ئوقۇپ ئەقىل تاپۇرمەن، خەق ئوينىسا ئوينىسۇن، مەن ئۇلاردىن ئاشۇرىمەن. ياخشىلارغا ياخشى بوپ، يامانلارنى يېڭەرمەن.

كول تورديم

ئەدىم – بەدىم گۈلشەدىم، ئېرىق ئېلىپ گۈل تەردىم. گۈل ئېچىلدى رەڭمۇرەڭ، ئۈزدۇق كېلىپ تەڭمۇتەڭ. گۈلگە قوندى كېپىنەك، كىيىۋاپتۇ ئاق كۆڭلەك. قوغلاپ بارساق ئۈچۈپلا، گۈلدىن گۈلگە قونۇپلا، گۈلدىن گۈلگە قونۇپلا، قېچىپ كەتتى يىراققا، گۈلنى قىسسۇن قۇلاققا.

چاقام _ پاقام

چاقام ـ پاقام، يىلان، پاقام، مەن چۆمۈلمىدىم، يىلان بىلەن پاقا چۆمۈلدى.

ئالاي دېسه پۇلى يوق

ئەخمەت باينىڭ بىر قىزى باسما كۆڭلەك كىيىيتۇ. باسما كۆڭلەك كىيدۈرگەن هېلىم بەگكە تېگىپتۇ. ھېلىم بەگدە ئۆي تۇتۇپ، ئالته بالا تېپىپتۇ. ئالته بالا بهرى پوق، سؤرتهي دېسه لاتا يوق. لاتا دېگەن ئۆگزىدە، چىقاى دېسە شوتا يوق. شوتا دېگەن دەرەختە، كېسەي دېسە پالتا يوق. پالتا دېگەن بازاردا، ئالاي دېسه پولى يوق. پۇل دېگەن ساندۇقتا، ئاچاي دېسه ئاچقۇچ يوق. ئاچقۇچكاملار ئۆلۈپتۇ، ئاق مازارغا كۆمۈپتۇ، يىغلايدىغان ئادەم يوق، ئۆزى قوپۇپ يىغلاپتۇ، ئاق مازاردا بىردەمدە ئاق تىكەنلەر ئۈنۈپتۇ.

ئىدى تۇرغان

ئىككى تۇرغان بىر بوپتۇ، بوي - بەستى ھەم تەڭ بوپتۇ. قىلىقلىرى بەك ئوماق، ئىككىسى تەڭ چوڭ بوپتۇ.

پومز تکم

كىچىككىنە پومزىكىم قاڭقىۋاتىدۇ. — ۋاي موما، مېنى ئاپام ئۇرۇۋاتىدۇ. — ئۇرسۇن بالام، قويۇپ بەر،

ھېرىپ - ئاچقۇچە. سەنمۇ قاڭقى توختىماي بويدىن ئاشقۇچە. - ۋاي موما، مېنى ئاتام تېپىۋاتىدۇ. - تېپەر سېنى بىردەمگە، پۇتى تالغۇچە، كەتكىن سەنمۇ يىراققا يېنىپ تەپكۈچە. تەپكىنىگە يىرتىلماس، ئۇرغىنىغا ھەم. ئۇرۇپ - تېپىپ تاپىدۇ، ئۆزلىرىگە پەم.

يامغور ياعدى

يامغۇر ياغدى، قار ياغدى، شارقىراپ كەتتى، ئۆتۈكۈمنى مايلىسام پارقىراپ كەتتى، پارقىراپ كەتتى،

پاتقاق كەچتىم، سۇ كەچتىم، ماكچىيىپ كەتتى. ئانام كۆرۈپ ئۆتۈكنى،

پاشا

بىر جانىۋار — ئۆزى كىچىك، قاناتلىق، بىرنەچچە كۈن سۈرەلەيدۇ ھاياتلىق. ئۇنىڭ ئېتى پاشاخان، قان شوراپ باقىدۇ جان. ئۇنىڭ يا پەي، تۈكى يوق، ئېغىرلىقى _ يۈكى يوق. پاشا كېلىدۇ غىڭشىپ، قونغۇچە قانات ـ پۇتى مىڭ لىڭشىپ. بولمىسا ئادەم سەگەك، چېقىپ قىلىدۇ بەزگەك. ياشىلارنى يىغىپ باققىلى ئادەم يوق، سويۇپ ساتقىلى قاسساپ يوق. بۇ پاشىلارنى ئۆلتۈرسىمۇ، سوئال - سوراق - هېساب يوق.

قوي

تاققا _ تۇققا، زەنجىر ھالقا. ياقا دەرەخكە چىقىپتۇ، قۇيرۇقى شاخقا. قارا قوى قېنى؟ قېچىيتۇ تاغقا. تاغقا باقسام، خەۋىرى باغدا، يۇگۇرۇپ بارسام، يۈرۈپتۇ سايدا. قوینی تایالمای ھاشىماخۇنكام، قايتۇ داغدا.

موشوكوم

مىياۋ - مىياۋ مۈشۈكۈم، كالخدا ئويناپ ياتىدۇ. كىتىرلىسا چاشقانباي، شۇئان ئۆزىنى ئاتىدۇ. بوغۇپ چاشقان گېلىنى، سۇندۇرىدۇ بېلىنى. ئوبدان مېنىڭ مۈشۈكۈم، مېنىڭ بىلەن ئوينايدۇ. مىياۋ _ مىياۋ قىلىپ ئۇ، مەندىن ناننى سورايدۇ. يوميايغاندا قورسىقى، ىەنە ئوۋغا چىقىدۇ. چاشقان بار يەر ئارىلاپ، دەم ئالدۇرماي بوغىدۇ. بوغۇلۇپ _ بوغۇلۇپ چاشقانلار، بىرى قالماي يوقايدۇ. دەستىدە نان، ئاسقۇدا گۆش،

تاختىدا سۈت، ئورىدا ماش، تاغاردا بۇغداي، قاپتا قوناق، توردا ئارپا، بېزەپ بولماي ساق قالدى، بېزەپ بولماي ساق قالدى، مىياۋ ـ مىياۋ مۇشۇكۇم، ئىمدى ئاسلان تۇغىدۇ، ئالمان بولۇر ئاسلائلار، چاشقائلارنى قويماي بوغىدۇ،

تالا قاغا

- ئالا قاغا، ئۆيۈڭ نەدە؟ - ئالا تاغدا.

- نېمه يهيسهن؟

- سوقا جىگده.

- نېمه قىلىسەن؟

- چوقۇلايمەن.

_ يەنە _ يەنىچۇ؟

_ كاركىرايمەن.

قورسىقىم ئاچسا،

قاتىرايمەن!

كەپتەر ئۇچتى

_ ھەي زەينەپ،

نەگە بارىسەن؟

_ ئالتايغا.

_ ئالتايدا نېمە بار؟

_ قۇشۇم بار.

_ قۇشۇڭ قايسى؟

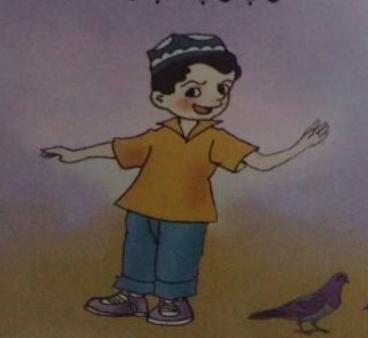
_ كەپتەرچۇ.

_ كەپتەر ئۇچتى،

ئۆگزىگە چۈشتى،

دان چاچتىم،

ئۇچۇپ چۈشتى.

چاققان پىش

ئارپا پىشتى، بۇغداي پىشتى، سەن نېمىشقا پىشمايسەن؟ چاققان پىش؛ ئاپام تىللايدۇ، ئاپام تىللايدۇ، دادام چىقىپ، قۇلاق تولغايدۇ، قۇلاق تولغايدۇ، پىشساڭمۇ پىش! پىشمىساڭمۇ پىش!

لەگلەك كەلدى ــ ياز كەلدى، قانىتى قەغەز كەلدى. لەگلەك كەلدى باغقا، قۇلىقىدا ھالقا. ھالقىسى چۈشۈپ قالدى،

قۇلىقى پۈتۈپ قالدى. مەن بوۋامغا ئەركىلىدىم، قىزلارنىڭ شوخى ئىدىم. مەن ئالتىگە كىرگەندە، قىزلار ئۆيدە يۈرگەندە. مەن ناغرىچى ئىدىم، دۇمبۇر - دۇمبۇر چالاتتىم. ناغرىلىرىم بۇزۇلدى، زەنجىرلىرى ئۈزۈلدى. يسراق تاغنىڭ باغرىدا، نان بوۋامنىڭ بېغىدا. قىزىلگۈللەر ئېچىلدى، ئىيار يۇراق چېچىلدى. مبنىڭ ئاكام ساپانچى، كەتمەنچى، ئورمىچى.

ياق

_ داقمۇ؟

_ داق.

_ داداك ساقمۇ؟

_ ساق.

_ يانچۇقۇڭدا نېمە بار؟

_ قاق.

_ مالخا بهرمهمسهن؟

ا ياق !

اۋا

كاۋا - كاۋا، قانداق كاۋا؟ تۇرپانيۈزىدە پىشقان كاۋا. تۇرپانيۈزىدە بۇسارەم خام كاۋىنى بەر

يالفان دەپ قويدۇم

يالغان دەپ قويدۇم، گۆشنان ئېپ قويدۇم، سېنى كېلەمدىكىن دەپ، كۆرپە سېپ قويدۇم.

نبمه قىلدىم

ئالا تاغدا قارىغاي، قېتىق بىلەن سېرىقماي. ئالا تاغقا چىققاندا، پالتام قالدى يارىماي. مەن دوستلارغا نېمە قىلدىم، دوستلار ماڅا قارىماي؟!

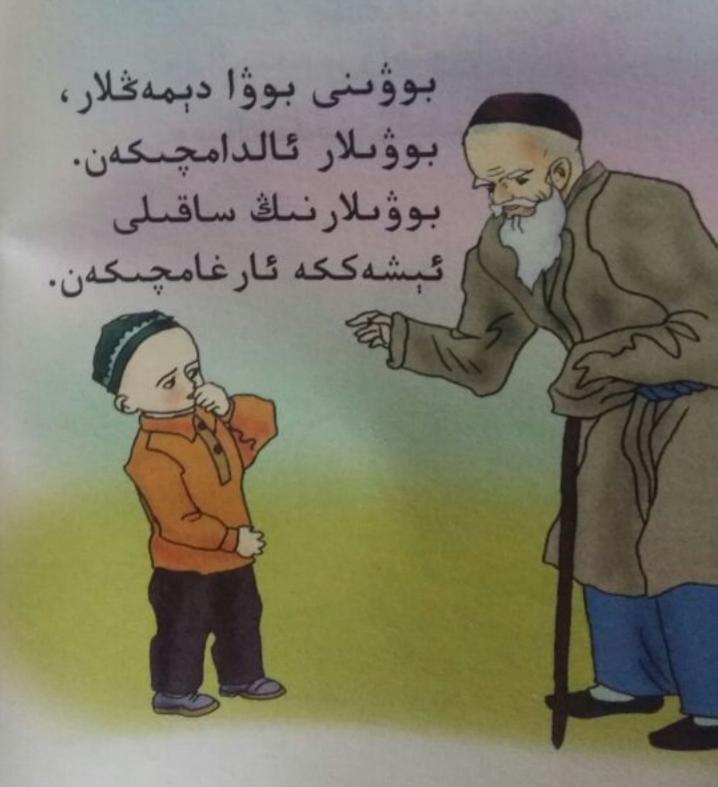
لمتحتثقة

چۆچىكىم - چۆچەك، ئوتتۇرىسى دۈمچەك. سۇ قۇيسام تېشىپ كەتتى، ئۆمىلەپ قېچىپ كەتتى. تۇتالمىدىم ۋايتوۋا، توسالمىدىم ۋايتوۋا.

بوۋىلار

بىرىنىڭ ئېتى پۇچۇلا، بىرىنىڭ ئېتى كۇچۇلا. ئاپئاق ساقال بوۋىلار قىلدى نەچچە توۋىلار.

ئاي بىلەن ھەپتە

بىر ئاي بولۇر تۆت ھەپتە،
يەتتە كۈندۈز بىر ھەپتە،
ئاۋۋال باشلاپ دۈشەنبە،
قۇتلاپ كېلەر سەيشەنبە،
سايراپ كېلەر چارشەنبە،
ئاڭا قوشنا پەيشەنبە،
ئاڭا قوشنا پەيشەنبە،
ئاندىن ئۆتكەن كۈن جۈمە،
پايلاپ كېلەر شەنبە،
ھەپتە تۈگەر يەكشەنبە،
ھەپتە كۈنى ئاشۇنداق،
ھەپتە كۈنى ئاشۇنداق،
ئۇنتۇپ قالساڭ بەك چاتاق.

ضان بوۋا

خان بوۋا، ئوبدان بوۋا، ناغرىنى چالغان بوۋا. ناغرىنى ماڭا بېرىپ، ئۆزى قاراپ تۇرغان بوۋا.

مەن ناغرىنى چالىمەن، چېلىپ ـ چېلىپ ھارىمەن. خان بوۋامغا يالۋۇرۇپ، يەنە بىرنى ئالىمەن.

> خان بوۋا، ئوبدان بوۋا، ناغرىنى چالغان بوۋا. مېنىڭ ئاداشلىرىمنى ناغرىچى قىلغان بوۋا.

ساناق ئويۇنى

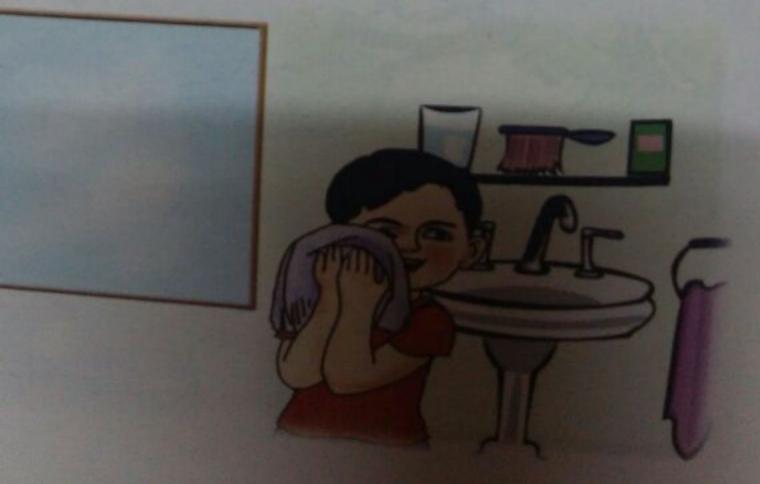
_ قۇلىقى كىر. _ ئىككى، _ ئۆچكىنىڭ تۈكى. _ ئۈچ، _ ئىت مۈشۈككە ئۆچ. _ پىشىپ كەتتى سۈت. _ بەش، - چاپىنىڭنى يەش.

- _ ئالتە،
- قۇيرۇقى كالتە.
 - يەتتە،
- قانىتى يوق كەپتەر (ر).
 - _ سەككىز،
 - _ خام قوناق يەپسىز.
 - توققۇز،
 - _ ئات ھارۋاڭنى چاپقۇز.
 - ئون ،
 - _ بېدىلىككە قون.

ئاپئاق بالا

ئاپئاق بالا يۈز يۇيار، چاپاق بالا، لاي ئوينار، بولهايلى بىز چاپاق بالا، بولايلى بىز ئاپئاق بالا،

ئاداشلارنىڭ بىرى مەن

سىرلىق ساندۇق سىرىمەن، ئاداشلارنىڭ بىرى مەن. كىم ئوينىسا مەن بىلەن شۇ ئاداشنىڭ خىلى مەن. ئاداشلارنىڭ بىرى مەن، شۇ ئاداشنىڭ خىلى مەن، شۇ ئاداشنىڭ خىلى مەن.

ئۇنچە - مارجان چېچىلدى

ئۈنچە - مارجان چېچىلدى، بالام، بالام، بالام. تېرىۋالالماي كەچ قالدۇق، بالام، بالام، بالام. ئاي قۇيرۇقى يېيىلدى،

توسۇۋالالماي كەچ قالدۇق، بالام، بالام، بالام. يوغان تېرەك ئۆرۈلدى، يۆلىۋالالماي كەچ قالدۇق، بالام، بالام، بالام. كىمخاب دوپپاڭ بار ئىدى، بېشىڭغا لايىق بولدىمۇ، بالام، بالام، بالام. تاۋاردا يوتقىنىڭ بار ئىدى، بويۇ خغا لايىق بولدىمۇ، بالام، بالام، بالام.

ئبه - ئبه، مهن ئاغرىق

ئېھ - ئېھ، مەن ئاغرىق،
داستىخاندا نان بارمۇ؟
چەينەكتە چاي بارمۇ؟
ئېھ - ئېھ، مەن ئاغرىق،
قازاندا ئاش بارمۇ؟
داڅقاندا شورپا بارمۇ؟
داڅقان يېرىلدى،

بههي، تايمم

كىچىككىنە قايچام قولۇمنى كەستى. ئۇنچە – مارجان چېچىلىپ، يولۇمنى توستى. — ھەي ئايەم، ھەي ئايەم، نەگە بارىسەن؟ — تاغقا بارىمەن. — تاغدا نېمە بار؟ — تاغدا نېمە بار؟ — تاغدا بادام بار. — بادام كىمنىڭكى؟ — ئوتىۋاينىڭكى.

ئوتىۋاي _ ئوتىۋاى.

بويانعه معضابي

ئەتىلىككە ھېيت! ئاپاڭغا ئېيت! ئىشتان ـ كۆڭلەك ئەپبەرگەي، داداڭغا ئېيت!

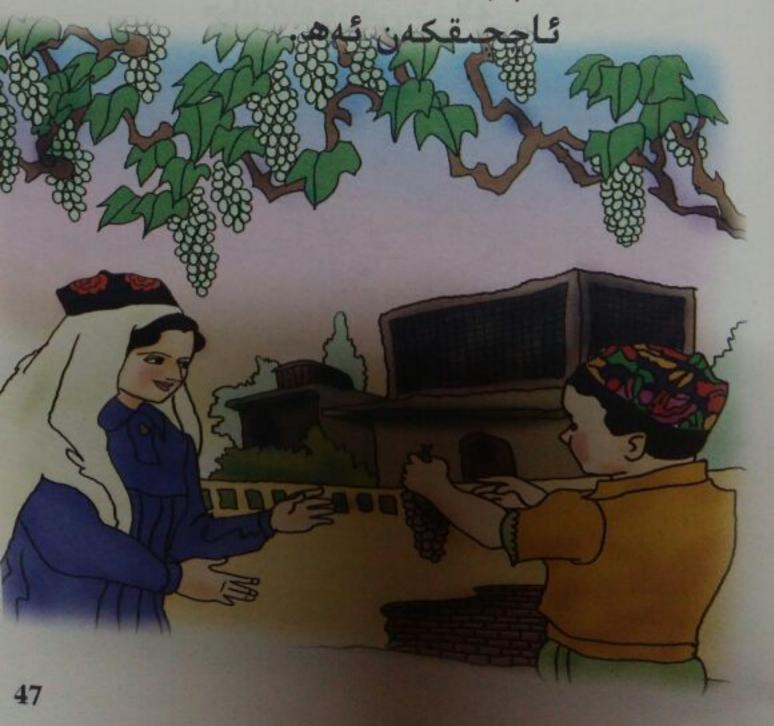
سر كسنك بالسي

- سىز كىمنىڭ بالىسى؟
 - دادام بىلەن ئاپامنىڭ.
- ئانىڭىزنىڭ ئېتى نېمە؟
 - نۇرمۇھەممەت.
 - ئاپىڭىزنىڭچۈ؟
 - سالامهت.
 - دادىڭىز نېمە قىلىدۇ؟
 - ئوقۇتقۇچى.
 - ئاپىڭىزچۇ؟

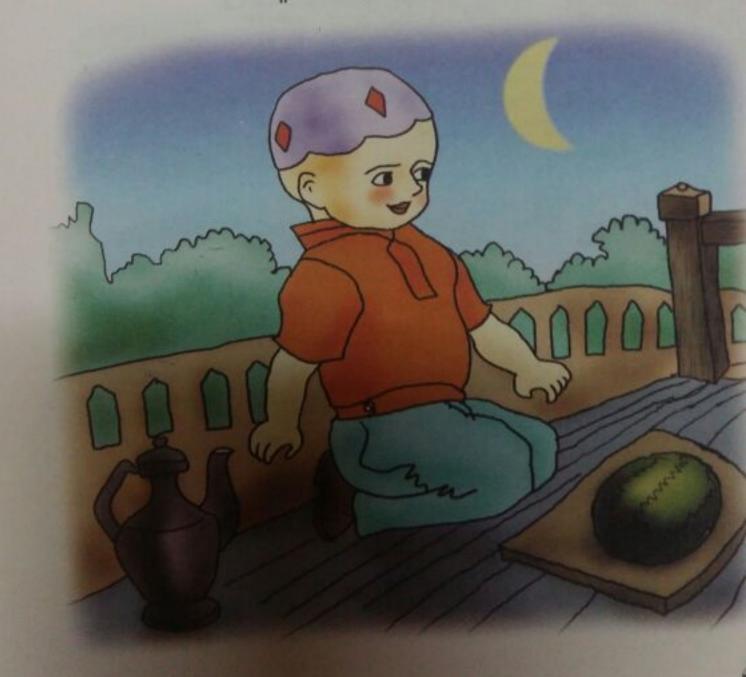
ئۇزۇم پىشتىمۇ

مەستۆرەخانئايلا ئەھ، ئۈزۈم پىشتى يە. ئۈزۈمۈخنى يەپ باقسام، ئاچچىقكەن ئەھ.

ئاسماندا ئاي

ئاسماندا ئاي، قۇم چۆگۈندە چاي. ئۇسساپ قالسىلا، خام تاۋۇزنى تىلاي.

قارلىغاچ بىلەن مەن ئاداش

ۋىچىر - ۋىچىر قارلىغاچ، قارلىغاچ بىلەن مەن ئاداش، بىزنىڭ ئۆيگە ئۇۋا سال، بولاي سەن بىلەن ئاداش.

توينسايسهن

ئوينىمايمەن، چوينىمايمەن، ئىشتان - كۆڭلەك كىيمەيمەن. ئاتام ماڭا كەمپۈت بەرمىسە، مېنىڭ ئاتام دېمەيمەن.

نبمه قىلىدۇ

_ پۇت نېمە قىلىدۇ؟

_ ماڭىدۇ.

_ قول نېمه قىلىدۇ؟

_ ئىشلەيدۇ.

_ ئېغىز نېمە قىلىدۇ؟

- چاينايدۇ.
- بۇرۇن نېمە قىلىدۇ؟
 - _ دەم ئالىدۇ.
 - _ كۆز نېمە قىلىدۇ؟
 - _ كۆرىدۇ.
 - _ قۇلاق نېمە قىلىدۇ؟
 - _ ئاڭلايدۇ.
 - _ باش نېمه قىلىدۇ؟
 - _ ئويلايدۇ.
 - _ چاچ نېمه قىلىدۇ؟
 - _ باشنى ئاسرايدۇ.
- _ ئادەم تېرىسى نېمە قىلىدۇ؟
 - _ سېزىدۇ.
 - _ ياخشى بالا ئاشۇنداق. ھەممە نەرسىنى بىلىدۇ.

نه

_ ئەمىتاخۇن نەگە؟ _ سەمىتاخۇن نەگە؟ _ مال باققىلى. _ مال نېمه يهيدۇ؟ _ ببده کۆکی، قوناق شېخى. _ ئۆزلىرىچۇ؟ _ تايقانني. لايغا پېتىپسىز.

بىز يىپتىكى ئۇنچىدەك

بالىلار چاققان بولۇڭلار، بەلنى مەھكەم تۇتۇڭلار. بىر يىپتىكى ئۈنچىدەك رىشتىڭلارنى چېتىڭلار.

چامغۇر - چامغۇر زەردەك، بىز يىپتىكى ئۈنچىدەك. ئىناق بولسا بارچىمىز، بىزنى قانداق ئالغۇدەك؟

چامغۇر - چامغۇر زەردەك، بىز يىپتىكى ئۈنچىدەك. چامغۇر - چامغۇر زەردەك. بىز يىپتىكى ئۈنچىدەك.

ساناق قوشىقى

بسر - ئىككى - بسر، بولۇپ قالماس كىر. بولۇپ قالساڭ كىر، يۇيۇنۇۋال بىر. بىر _ ئىككى _ ئۈچ، چوتكا، سۈرتكۈچ. تۆت _ بەش _ ئالتە، سوپۇن بىلەن لۆڭگە. يەتتە - سەككىز - توققۇز، مهممه يبرمم پاکساده

پادىسى

هدي - هو - هؤ، كالا هەيدىدىم پىيادە. هدى - هو - هؤ، هەيۋە قىلدىم كالتەكتە. هدى - هو - هؤ، پادا بېقىپ قوي ئالدىم. هدى - هو - هؤ، قوينى سېتىپ ئات ئالدىم. هدي - هو - هؤ، يادىچىلار ئاۋارە. هدى - هو - هؤ، قانداق قىلار بىچارە؟ هدى - هو - هؤ، هدى - هو - هؤ ...

نور وز

نورۇز كەلدى چېپىشىپ، چىقتى كۆكلەر يەر تېشىپ. خۇشال - خۇرام يايرىدۇق، ناخشا - قوشاق ئېيتىشىپ.

نوزۇر كەلدى خۇش كۈلۈپ، گۈل – غۇنچىلار ئېچىلدى. دېھقانلارنىڭ يېرىگە، ئۇرۇقلارمۇ چېچىلدى.

نوزۇر قۇتلۇق بىر كۈندۈز، ھەممىمىزگە مېھماندۇر. يىل ئىشىنى نورۇزدىن، باشلىمىساق ياماندۇر.

يبضلنتماقلار

بىزنىڭ ئۆيدە تۆت بۆك بار.

* *

بۆكنىڭ كۆپى كۆپنىڭ بۆكى، كۆپنىڭ بۆكى بۆكنىڭ كۆپى.

تستا کیشمیش پیشماسمیش، قیشتا پیشقان کیشمیشنی یېگیلی بولماسمیش.

* کالته قۇيرۇق قارا كالا، ئالته يېرى ئالا كالا.

* رازاق چىقتى راۋاققا، راھەت بولدى رازاققا، تام تۆپىسىدە تۆت تورغاي يورغىلىيالماسمىش.

* *

مەن موللام بىلەن چىغ توقماقداشماقچىدىم، چىخ توقماقداشمىسىمۇ توقماقداشماقچىدىم، مەن قۇشناچىمغا ئۇن تاسقاقداشماقچىدىم، تاسقاقداشمىسىمۇ تاسقاقداشچاقچىدىم،

* قىرىق قۇرغۇي قىر تۆپىدە قىمىرلىيالارمۇ؟

*
كىشى مېنى كىشى دېدى،
كىشىنى مەن كىشى دېدىم،
كىشى مېنى كىشى دېسە،
كىشى مېنى كىشى دېسە،
كىشى بىلەن نېمە ئىشىم.

